

TIETOA ASIAKASLUOKITTELUSTA JA LUOKITTELUKRITEERIT

Arvopaperimarkkinalain mukaan arvopaperinvälittäjän on ilmoitettava asiakkaalle tämän luokittelusta ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi, ammattimaiseksi asiakkaaksi tai hyväksyttäväksi vastapuoleksi. Luokittelu tapahtuu suoraan lain nojalla ja arvopaperimarkkinalaki sisältää yksityiskohtaiset määräykset luokitteluun vaikuttavista tekijöistä. Asiakkaan luokittelulla on vaikutusta sijoittajansuojan laajuuteen sekä sovellettavaksi tuleviin menettelytapasääntöihin. Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa palveluntarjoajalle muutoksista, jotka voivat vaikuttaa asiakkaan luokitteluun.

Seuraavassa esitellään yleisesti asiakasluokittelun vaikutuksia sijoittajansuojaan ja sovellettaviin menettelytapavaatimuksiin sekä asiakasluokittelun kriteerit. Annamme mielellämme lisätietoa asiakasluokittelusta.

1. Hakemus luokittelun muuttamiseksi

Asiakkaalla on oikeus hakea United Bankers –yhtiöiden tekemän asiakasluokittelun muuttamista. Luokittelun muuttamista koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti. Luokittelun muuttamisella voi olla vaikutusta sijoittajansuojaan ja menettelytapasääntösten soveltamiseen.

Ammattimaista asiakasta voidaan tämän hakemuksesta kohdella ei-ammattimaisena asiakkaana tai hyväksyttävänä vastapuolena. Myös ei-ammattimaiseksi asiakkaaksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokiteltu asiakas voi hakemuksesta tulla kohdelluksi ammattimaisena tai ei-ammattimaisena asiakkaana. United Bankers –yhtiöt harkitsevat tapauskohtaisesti luokittelun muuttamisen edellytyksiä ja sitä, hyväksyvätkö ne asiakkaan hakemuksen.

Ammattimaisella asiakkaalla on velvollisuus pyytää ei-ammattimaisen asiakkaan kohtelua, jos asiakas katsoo, ettei sillä ole riittävää kokemusta ja tietämystä arvioida tai hallita palveluun tai liiketoimeen liittyviä riskejä.

2. Luokittelun vaikutukset sijoittajansuojaan

Suomen lainsäädännön mukaan ei-ammattimaiset asiakkaat ovat Sijoittajien korvausrahaston suojan piirissä. Rahasto korvaa sijoittajalle aiheutuneet menetykset silloin, kun rahaston jäsen ei ole suorittanut suojan piiriin kuuluvan sijoittajan selviä ja riidattomia saatavia sopimuksen mukaisesti. Yhdelle sijoittajalle maksettavan korvauksen määrä on 9/10 sijoittajan yhdeltä sijoituspalveluyritykseltä olevan saatavan suuruudesta, kuitenkin enintään 20 000 euroa. Rahasto ei korvaa osakekurssin laskusta tai vääristä sijoituspäätöksistä johtuvia tappioita, joten asiakas vastaa edelleen omien sijoituspäätöstensä seurauksista. Ulkomaisen palveluntarjoajan Suomessa sijaitsevan sivuliikkeen ei-ammattimaiset asiakkaat kuuluvat pääsääntöisesti palveluntarjoajan kotivaltion sijoittajansuojan piiriin.

Jos palveluntarjoaja tarjoaa sijoituspalveluna ainoastaan toimeksiantojen välittämistä, sijoitusneuvontaa tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä ja palveluntarjoajalla ei ole hallussaan tai hallinnoitavanaan asiakasvaroja, palveluntarjoajan asiakkaat eivät kuulu sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin.

3. Luokittelun vaikutukset menettelytapavaatimuksiin

Ei-ammattimainen asiakas

Ei-ammattimaiselle asiakkaalle on annettava ennen kirjallisen sopimuksen tekemistä sopimuksen ehdot ja riittävät tiedot palveluntarjoajasta sekä tarjottavasta palvelusta.

Myös tiedoissa tapahtuneista olennaisista muutoksista on ilmoitettava. Tiedot on annettava pysyvällä tavalla siten, että asiakas voi tulostaa tai tallentaa ne. Tiedot voidaan antaa myös palveluntarjoajan verkkosivuilla, jos asiakas on antanut tähän suostumuksensa.

Asianmukaisuuden arvioiminen:

Tarjotessaan toimeksiantojen välittämistä ei-ammattimaiselle asiakkaalle palveluntarjoajan on pyydettävä asiakkaalta tiedot tämän kyseistä rahoitusvälinettä tai sijoituspalvelua koskevasta sijoituskokemuksesta ja – tietämyksestä voidakseen arvioida, onko rahoitusväline tai palvelu asiakkaan kannalta asianmukainen. Palveluntarjoajalla on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Mikäli palveluntarjoaja katsoo, ettei rahoitusväline tai palvelu ole asiakkaan kannalta asianmukainen, palveluntarjoajan on ilmoitettava tästä asiakkaalle. Palveluntarjoajan on myös kerrottava asiakkaalle, mikäli se ei voi arvioida rahoitusvälineen tai palvelun asianmukaisuutta asiakkaalle siitä syystä, että asiakas ei ole antanut kaikkia arvioinnin perusteeksi tarvittavia tietoja. Jos kyse on asiakkaan aloitteesta tapahtuvasta laissa tarkoitetun yksinkertaiseen rahoitusvälineeseen liittyvän toimeksiannon toteuttamisesta tai välittämisestä, asianmukaisuusarviointia ei tarvitse tehdä.

Soveltuvuuden arvioiminen:

Palveluntarjoajan, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta, kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä koskevasta sijoituskokemuksesta ja -tietämyksestä sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita. Palveluntarjoajalla on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Palveluntarjoajan tulee edellä hankkimiensa tietojen perusteella arvioida, vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita, kykeneekö asiakas kantamaan taloudellisesti mahdollisen riskin ja onko asiakkaalla tarvittavat sijoituskokemus ja -tietämys riskien ymmärtämiseksi suositeltuun toimeen.

Jos palveluntarjoaja ei saa riittäviä tietoja, se ei saa suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Palveluntarjoaja voi itse arvioida minkä merkityksen antaa sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

Ammattimainen asiakas

Ammattimaiselle asiakkaalle on annettava yleiskuvaus palvelun kohteena olevien rahoitusvälineiden luonteesta ja niihin liittyvistä tyypillisistä riskeistä, jos se on tarpeellista ottaen huomioon kyseisen asiakkaan sijoituskokemus.

Soveltuvuuden arvioiminen:

Palveluntarjoajan, joka tarjoaa sijoitusneuvontaa ja omaisuudenhoitoa, on hankittava ennen sijoituspalvelun tarjoamista riittävät tiedot asiakkaan taloudellisesta asemasta sekä sijoitustavoitteista, jotta se voi suositella asiakkaalle soveltuvia rahoitusvälineitä tai palveluita.

Palveluntarjoajalla on oikeus luottaa asiakkaan antamiin tietoihin.

Palveluntarjoajan tulee edellä hankkimiensa tietojen valossa arvioida vastaako annettava neuvo tai tarjottava palvelu asiakkaan sijoitustavoitteita.

Jos palveluntarjoaja ei saa riittäviä tietoja, se ei saa suositella asiakkaalle kyseistä sijoituspalvelua tai rahoitusvälinettä. Palveluntarjoaja voi itse arvioida minkä merkityksen antaa sille, ettei asiakas anna kaikkia soveltuvuuden arvioimiseksi tarvittavia tietoja.

Hyväksyttävä vastapuoli

Hyväksyttävä vastapuoli voi pyytää palveluntarjoajalta kirjallisesti, että sijoittajan suojaksi tarkoitettuja menettelytapasäännöksiä sovellettaisiin sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta. Palveluntarjoaja harkitsee tapauskohtaisesti, suostuuuko se esitettyyn pyyntöön. Muissa tapauksissa menettelytapasäännökset ja sijoittajan suojaa koskevat säännökset eivät sovellu hyväksyttäviin vastapuoliin.

4. Asiakkaiden luokittelukriteerit

A. Ei-ammattimainen asiakas

Muu kuin ammattimainen asiakas tai hyväksyttävä vastapuoli.

B. Ammattimainen asiakas

1. Yhteisöt

Rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittava tai säännelty yhteisö¹ ja siihen rinnastettava ulkomainen viranomaisvalvonnassa oleva yhteisö:

- a) sijoituspalveluyritys
- b) luottolaitos
- c) rahastoyhtiö
- d) optioyhteisö
- e) arvopaperipörssi
- f) selvitysyhteisö
- g) arvopaperikeskus
- h) vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö
- i) työeläkevakuutusyhtiö, eläkesäätiö ja eläkekassa
- j) sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu yhteisö
- k) hyödykkeitä ja hyödykejohdannaisia omaan lukuunsa ostava ja myyvä yritys
- l) muu yhteisösijoittaja²

2. Suuryritykset

Yritys, joka täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukaan kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:

- a) taseen loppusumma on vähintään 20 000 000 euroa
- b) liikevaihto on vähintään 40 000 000 euroa
- c) omat varat³ ovat vähintään 2 000 000 euroa

3. Valtio, kunta ja niiden yksiköt

- a) Suomen valtio
- b) Valtiokonttori ja valtion liikelaitos
- c) suomalainen kunta ja kuntayhtymä
- d) Ahvenanmaan maakunta

¹ Säännellyksi yhteisöksi katsotaan myös vakuutusyhdistykset.

² Hallituksen esityksen mukaan muita yhteisösijoittajia ovat mm. erilaiset erityisrahoitusyhtiöt, joihin ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia. Tällaisia ovat hallituksen esityksen mukaan mm. Finnvera Oyj ja Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND).

³ Omiin varoihin luetaan mm. osake-, osuus ja muu vastaava pääoma, ylikurssirahasto, käyvän arvon rahasto, muut rahastot ja kertyneet voittovarot.

- e) ulkomainen valtio
- f) valtionvelkaa hoitava elin
- g) ulkomaisen valtion alueellinen hallintoyksikkö

4. Keskuspankit

- a) Euroopan keskuspankki
- b) Suomen Pankki,
- c) ulkomainen keskuspankki,
- d) Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki ja niihin rinnastettava kansainvälinen yhteisö tai organisaatio

5. Yhteisösijoittajat

Pääasiallisena toimialana on rahoitusvälineisiin sijoittaminen.

6. Asiakkaan oman hakemuksen perusteella

Edellytykset:

- Asiakas hakee kirjallisesti
- Asiakas täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:
 - a) asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia⁴ kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa viimeksi kuluneen neljän vuosineljänneksen aikana
 - b) asiakkaan sijoitussalkun arvo⁵ on yli 500 000 euroa
 - c) asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoitusala ammattimaisesti vähintään vuoden.
- Arvopaperinvälittäjä on arvioinut, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisiä sijoituspäätöksiä ja ymmärtää niihin liittyvät riskit, ja arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen
- Arvopaperinvälittäjä ilmoittaa asiakkaalle kirjallisesti, ettei asiakas kuulu kaikkien arvopaperimarkkinalain 4 luvun menettelytapasäännösten suojan ja sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin
- Asiakas ilmoittaa arvopaperinvälittäjälle kirjallisesti olevansa tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahastosuojan menettämisestä

C. Hyväksyttävä vastapuoli

1. Yhteisöt

Rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittava tai säännelty yhteisö⁶ ja siihen rinnastettava ulkomaalainen viranomaisvalvonnassa oleva yhteisö:

- a) sijoituspalveluyritys
- b) luottolaitos
- c) rahastoyhtiö
- d) optioyhteisö
- e) arvopaperipörssi
- f) selvitysyhteisö
- g) arvopaperikeskus
- h) vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu vakuutusyhtiö
- i) työeläkevakuutusyhtiö, eläkesäätiö ja eläkekassa
- j) sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 1 §:n 3 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitettu yhteisö
- k) hyödykkeitä ja hyödykejohtannaisia omaan lukuunsa ostava ja myyvä yritys
- l) muu yhteisösijoittaja⁷

⁴ Huomattavan suuriksi liiketoimiksi katsotaan vähintään 50.000 euron suuruiset liiketoimet.

⁵ Sijoitussalkun arvoa laskettaessa mukaan luetaan myös käteisvarat.

⁶ Säänneltyksi yhteisöksi katsotaan myös vakuutusyhdistykset.

2. Suuryritykset

Yritys, joka

- täyttää viimeksi päättyneeltä täydeltä tilikaudelta laaditun tilinpäätöksen mukaan vähintään kaksi seuraavista kolmesta vaatimuksesta:
 - a) taseen loppusumma on vähintään 20 000 000 euroa
 - b) liikevaihto on vähintään 40 000 000 euroa
 - c) omat varat⁸ ovat vähintään 2 000 000 euroa ja
- joka antaa nimenomaisen suostumuksensa tulla kohdelluksi hyväksyttävänä vastapuolena

3. Valtio, kunta ja niiden yksiköt

- a) Suomen valtio
- b) Valtiokonttori ja valtion liikelaitos
- c) suomalainen kunta ja kuntayhtymä
- d) Ahvenanmaan maakunta
- e) ulkomainen valtio
- f) valtionvelkaa hoitava elin
- g) ulkomaisen valtion alueellinen hallintoyksikkö

4. Keskuspankit

- a) Euroopan keskuspankki
- b) Suomen Pankki
- c) ulkomainen keskuspankki
- d) Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki ja niihin rinnastettava kansainvälinen yhteisö tai organisaatio

5. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokitellun asiakkaan hakemus tulla kohdelluksi ammattimaisena asiakkaana

Edellytykset:

- Edellä kohdissa 1,3 ja 4 tarkoitettu hyväksyttävä vastapuoli hakee kirjallisesti menettelytapasäännösten soveltamista sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta
- Arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen

6. Hyväksyttäväksi vastapuoleksi luokitellun asiakkaan hakemus tulla kohdelluksi ei-ammattimaisena asiakkaana

Edellytykset:

- Edellä kohdissa 1,3 ja 4 tarkoitettu hyväksyttävä vastapuoli hakee kirjallisesti menettelytapasäännösten soveltamista sen kanssa tehtäviin liiketoimiin joko yleisesti tai yksittäisen liiketoimen osalta
- Arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen
- Asiakkaan kohtelusta ei-ammattimaisena asiakkaana tehdään kirjallinen sopimus josta käy ilmi sen soveltaminen yhteen tai useampaan palveluun tai liiketoimeen taikka yhteen tai useaan erityyppiseen arvopaperiin tai liiketoimeen

⁷ Hallituksen esityksen mukaan muita yhteisösijoittajia ovat mm. erilaiset erityisrahoitusyhtiöt, joihin ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia. Tällaisia ovat hallituksen esityksen mukaan mm. Finnvera Oyj ja Teollisen yhteistyön rahasto Oy (FINNFUND).

⁸ Omiin varoihin luetaan mm. osake-, osuus ja muu vastaava pääoma, ylikurssirahasto, käyvän arvon rahasto, muut rahastot ja kertyneet voittovarot.

7. Hakemuksesta ammattimaiseksi asiakkaaksi luokitellun yhteisösijoittajan hakemus tulla kohdeluksi hyväksyttävänä vastapuolena

Edellytykset:

- Asiakas hakee kirjallisesti
- Asiakas täyttää vähintään kaksi seuraavista vaatimuksista:
 - a) asiakas on toteuttanut huomattavan suuria liiketoimia⁹ kyseisillä markkinoilla keskimäärin kymmenen kertaa neljännesvuodessa viimeksi kuluneen neljän vuosineljänneksen aikana
 - b) asiakkaan sijoitussalkun arvo¹⁰ on yli 500 000 euroa
 - c) asiakas työskentelee tai on työskennellyt rahoitusallalla ammattimaisesti vähintään vuoden
- Arvopaperinvälittäjä on arvioinut, että asiakkaalla on valmiudet tehdä itsenäisiä sijoituspäätöksiä ja ymmärtää niihin liittyvät riskit, ja arvopaperinvälittäjä hyväksyy asiakkaan hakemuksen
- Arvopaperinvälittäjä ilmoittaa asiakkaalle kirjallisesti, ettei asiakas kuulu kaikkien arvopaperimarkkinalain 4 luvun menettelytapasäännösten suojan ja sijoittajien korvausrahaston suojan piiriin
- Asiakas ilmoittaa arvopaperinvälittäjälle kirjallisesti olevansa tietoinen menettelytapasäännösten suojan ja korvausrahastosuojan menettämisestä

⁹ Huomattavan suuriksi liiketoimiksi katsotaan vähintään 50.000 euron suuruiset liiketoimet.

¹⁰ Sijoitussalkun arvoa laskettaessa mukaan luetaan myös käteisvarat.